

Lesley Griffiths AS

Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig

22 Mai 2020

Annwyl Weinidog

Diolch am ddod i gyfarfod y Pwyllgor ar 7 Mai. Fe fyddwch yn ymwybodol bod y Pwyllgor wedi cynnal sesiwn dystiolaeth gydag undebau ffermio a chynrychiolwyr y sector bwyd ar 19 Mai. Mae'r Pwyllgor wedi cytuno y dylwn ysgrifennu atoch o ran sawl mater a godwyd yn ystod y ddau gyfarfod. Byddem yn ddiolchgar pe gallech ymateb yn ysgrifenedig i'r cwestiynau sy'n dilyn cyn cyfarfod nesaf y Pwyllgor ar 11 Mehefin, sef cyfarfod yr ydych wedi cytuno i fynd iddo.

Marchnadoedd

- 1.** Faint o gynnydd a wnaed wrth ddatblygu cynlluniau cyllido i gefnogi'r sectorau cig eidion a chig oen?
- 2.** I ba raddau y bydd ffermwyr yn gymwys ar gyfer y Cynllun Cadernid Economaidd, sydd wedi'i adnewyddu?
- 3.** Dywedodd undebau ffermio wrth y Pwyllgor fod Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon wedi sefydlu pecyn cymorth gwerth £25 miliwn ar gyfer y sectorau llaeth a chig eidion, a'r sector addurnol. A allwch chi rannu eich safbwynt diweddaraf gyda'r Pwyllgor ar y gefnogaeth y byddwch chi'n ei rhoi i'r sectorau hynny yng Nghymru? Beth yw eich safbwynt diweddaraf ar gyflwyno cymorth storio preifat ar gyfer cynhyrchion bwyd-amaeth, gan gynnwys cig eidion a chig oen?
- 4.** Beth sy'n cael ei wneud gan Lywodraeth Cymru i wneud yn siŵr bod cynnyrch Cymreig a lleol yn cael ei ddefnyddio i gyflenwi'r rheini sydd fwyaf

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN

✉ SeneddNHAMG@senedd.cymru

☎ 0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN

✉ SeneddCCERA@senedd.wales

☎ 0300 200 6565

agored i niwed o fewn y gymdeithas, gan gynnwys y rhai sy'n destun gwarchod yn y cartref oherwydd y pandemig?

Taliadau fferm

- 5.** Mae undebau ffermio wedi amcangyfrif y bu yna lefelau sylweddol o daliadau na chawsant eu talu i ffermwyr o gynlluniau colofn 2. A allwch chi gadarnhau beth yw eich dealltwriaeth ddiweddaraf o ran lefelau'r taliadau nad yw ffermwyr wedi eu cael hyd yn hyn, ac amlinellu sut y gallwch wneud yn siŵr y bydd y taliadau'n dod i law'r ffermwyr cyn gynted â phosibl?
- 6.** Dywedoch y byddech chi'n ystyried ymestyn y Cynllun Grantiau Sengl y tu hwnt i'r ddyddiad cau, sef 19 Mai, a'ch bod wedi ymrwmo i drafod y mater hwn gydag undebau ffermio. A allwch chi roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am y mater hwn, a'ch barn ar y tebygolrwydd y bydd angen symud y dyddiadau cau ar gyfer cynlluniau talu eraill?
- 7.** Siomwyd undebau ffermio gan ddiffyg tryloywder o ran trafodaethau ynghylch ailgyfeirio taliadau datblygu gwledig. A allwch chi egluro pam nad ydyn nhw wedi bod yn rhan o'r trafodaethau ar y mater hwn?
- 8.** Gan gyfeirio at y cyllid ychwanegol a ddeilliodd o adolygiad Bew, dywedoch nad oedd Llywodraeth y DU wedi darparu'r arian, hyd yn hyn. A allwch chi roi gwybod i'r Pwyllgor pryd y gwnaethoch chi drafod y mater hwn ddiwethaf gydag un o Weinidogon y DU? Beth yw eich safbwynt diweddaraf ar sut y bydd y cyllid hwn yn cael ei ddyrannu?
- 9.** Beth yw eich safbwynt diweddaraf o ran defnyddio taliadau wedi'u modiwlleiddio i gefnogi taliadau uniongyrchol i ffermwyr?

Cefnogaeth i'r diwydiant Ilaeth

- 10.** Pryd ydych chi'n disgwyl y bydd tystiolaeth ar gael o ran effeithiolrwydd cynllun hybu Ilaeth AHDB, sydd wedi'i anelu at ddefnyddwyr? A wnewch chi roi gwybod i'r Pwyllgor am y canfyddiadau ar y cyfle cyntaf?
- 11.** Pan aethoch i gyfarfod y Pwyllgor ar 7 Mai, gwnaethoch amcangyfrif y gallai tua 100 o ffermwyr fod ar eu hennill o'r cynllun cymorth Ilaeth. Mae undebau ffermio wedi dweud wrth y Pwyllgor y gallai'r nifer fod yn agosach at 180. Beth yw eich dealltwriaeth ddiweddaraf o nifer y ffermwyr a allai fod ar eu hennill o'r cynllun? O ystyried y bydd angen i'r cyllid ar gyfer y cynllun ddod o'r cyllidebau

presennol, a yw'r gwahaniaeth hwn mewn amcangyfrifon yn peri unrhyw bryder i chi?

12. Yn y cyfarfod ar 7 Mai, dywedoch wrth y Pwyllgor y byddai cyllid o dan y cynllun yn cael ei dalu cyn pen 7-10 diwrnod ar ôl lansio'r cynllun. A allwch chi roi gwybod i'r Pwyllgor faint o'r rheini a wnaeth gais a gafodd arian o fewn yr amserlen a osodwyd gennych?

13. Dywedoch wrth y Pwyllgor hefyd y byddai cyfle i wneud cais am bum i chwe wythnos ar gyfer y cynllun. O ystyried y gallai effaith Covid-19 a'r cyfyngiadau symud bara cryn amser, a allwch chi gadarnhau a fydd y cyfnod hwnnw o amser ar gyfer gwneud cais yn cael ei ymestyn?

Profion TB buchol

14. Dywedodd undebau ffermio wrth y Pwyllgor ei bod yn bosibl bod rhywfaint o ddryswch yn codi o ran y *TB Hub* ac, yn benodol, bod yna ddiffyg eglurder ynghylch a yw rhai rheolau yn gymwys yng Nghymru ynteu yn Lloegr. A ydych chi'n rhannu'r pryderon hynny ac os felly, ym mha fodd yr eir i'r afael â hwy?

Garddwriaeth

15. Pa gyfleoedd sydd ar gael i gynyddu cynhyrchiant garddwriaethol yng Nghymru yn wyneb y pandemig Covid-19? Pa gynlluniau sydd gan Lywodraeth Cymru i wireddu'r cyfleoedd hynny ar ôl i'r pandemig ddod i ben?

Llygredd amaethyddol

16. Dywedodd undebau ffermio eu bod wedi eu synnu, eu siomi, a'u dadrithio gan reoliadau arfaethedig Llywodraeth Cymru o ran llygredd amaethyddol. Disgrifiwyd y cynigion fel rhai pellgyrhaeddol a llym a gofynnwyd iddi baratoi asesiad effaith rheoleiddiol llawn. A wnewch chi ymrwymo i gyhoeddi unrhyw asesiad o'r fath o'ch cynigion?

17. Cawsom wybod eich bod wedi rhoi addewid i'r undebau ffermio na fyddech yn cyflwyno rheoliadau hyd nes bod pandemig Covid-19 wedi dod i ben. Esboniwyd mai cam y golau gwyrdd yn system goleuadau traffig Llywodraeth Cymru ar gyfer y pandemig fyddai hynny. A allwch chi gadarnhau mai dyma yw eich bwriad?

Ffermio Cynaliadwy a'n Tir

18. A allwch chi egluro'r sefyllfa ddiweddaraf o ran cynigion Ffermio Cynaliadwy a'n Tir, gan gynnwys a yw pandemig Covid-19 wedi effeithio ar yr amserlenni ar gyfer cyflwyno'r cynigion?

Bwyd

19. Pa asesiad ydych chi wedi'i gynnal o ran cost y cyfyngiadau symud ar y sector cynhyrchu a gweithgynhyrchu bwyd?

20. Mae pandemig Covid-19 a'r cyfyngiadau symud sy'n deillio ohono wedi cael effaith ddinistriol ar y sectorau gwasanaeth lletygarwch a bwyd a diod. Pa gefnogaeth mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu ei rhoi i'r sectorau hynny wrth iddynt baratoi i ailagor pan fydd y cyfyngiadau symud yn cael eu llacio yng Nghymru?

21. Mae Llywodraeth Cymru a llywodraethau eraill yn y DU wedi cymryd rhai camau er mwyn lliniaru problemau o ran cael bwyd i archfarchnadoedd, gan gynnwys llacio rheolau cynllunio ynghylch dosbarthu ac oriau agor, ac ymlacio'r rheolau ar gyfer oriau gyrwyr. Sut mae Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod mesurau fel y rhain yn cael eu hadolygu i wneud yn siŵr eu bod yn effeithiol, ac nad ydyn nhw ar waith am fwy o amser nag sy'n angenrheidiol neu a fwriadwyd?

Prosesu bwyd

22. Mae'r Pwyllgor wedi clywed bod y capasiti i brosesu yn parhau i fod yn broblem yng Nghymru. Yn ein hadroddiad Ailfeddwl am Fwyd yng Nghymru: Brandio a phrosesu bwyd (Mehefin 2019), daethom i'r casgliad canlynol:

“Rhaid i Lywodraeth Cymru wneud mwy i gryfhau a datblygu seilwaith yn y system fwyd. Dylai Llywodraeth Cymru gynnal ymarfer mapio i asesu'r capasiti prosesu presennol yng Nghymru gyda'r bwriad o nodi bylchau. Dylai canlyniad y gwaith hwn lywio datblygiad strategol cyfleusterau prosesu ledled Cymru, gan ganolbwyntio ar weithgareddau gwerth ychwanegol. Dylid rhoi blaenoriaeth i fynd i'r afael â bylchau mewn capasiti.”

A allwch chi roi'r wybodaeth ddiweddaraf am y gwaith rydych chi wedi'i wneud yn ystod y flwyddyn ddiwethaf i gynyddu gallu Cymru i brosesu?

Cadwyni cyflenwi bwyd

23. A ydych chi'n fodlon bod diogelwch bwyd a phwysigrwydd cadwyni cyflenwi lleol yn cael eu hadlewyrchu'n ddigonol yn Ffermio Cynaliadwy a'n Tir, ac ym mholisiau bwyd Llywodraeth Cymru?

24. Pa waith y mae Llywodraeth Cymru yn ei wneud o amgylch cadwyni cyflenwi i geisio lleihau effaith carbon i'r eithaf? Pa gyfleoedd sydd wedi dod i'r amlwg yn ystod pandemig Covid-19?

Brexit

25. Sut mae Covid-19 wedi effeithio ar eich prosesau cynllunio o ran diwedd y cyfnod pontio?

Ymrwymadau presennol Llywodraeth Cymru sy'n ymwneud â chylch gwaith y Pwyllgor

26. Byddai'r Pwyllgor yn ddiolchgar o gael y wybodaeth ddiweddaraf am yr amserlenni canlynol ar gyfer Llywodraeth Cymru:

- Cyhoeddi'r ymgynghoriad ar strategaeth Tlodi Tanwydd newydd Llywodraeth Cymru;
- Cyflwyno'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol drafft yn y Senedd (mae'r Pwyllgor yn gwerthfawrogi'r Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol, ond byddem yn ddiolchgar pe gallech rannu dealltwriaeth ddiweddaraf Llywodraeth Cymru o ran yr amserlen); a
- Cyhoeddi rheoliadau Cymru er mwyn rhoi cyfraith Lucy ar waith.

Rasio colomennod

27. Yn ddiweddar, daeth gohebiaeth i law'r Pwyllgor oddi wrth y Gymdeithas Frenhinol ar gyfer Rasio Colomennod, ac Undeb Colomennod Dychwel Cymru. Maent yn awyddus i drafod camau y gellir eu cymryd i ganiatáu rasio colomennod, yn sgil llacio'r cyfyngiadau o ran chwaraeon awyr agored eraill. Maent yn awgrymu mai man cychwyn fyddai rhoi awdurdod i'w haelodau ddechrau hyfforddi eu colomennod i baratoi ar gyfer rasys yn hwyrach. Byddai'r Pwyllgor yn ddiolchgar pe gallech godi hynny gyda'ch cydweithwyr yn y Cabinet, gan gynnwys y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink that reads "Mike Hedges". The signature is written in a cursive style with a large initial 'M'.

Mike Hedges AS

Cadeirydd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig

